

Ονομάζεται έτσι ο καρπός της αμπέλου, ένα από τα θρεπτικότερα και χρησιμότερα φρούτα, που ωριμάζει από τον Αύγουστο έως τον Οκτώβριο (στις βορειότερες περιοχές).

Η λέξη δημιουργήθηκε στα ελληνιστικά χρόνια ως υποκοριστικό του «σταφυλή». Η τελευταία είναι αγνώστου ετύμου και εικάζεται ότι πρόκειται για προελληνικό δάνειο στην ελληνική και συνδέεται με το θέμα

σταφ-

που βρίσκουμε στη λέξη

ασταφίς

=σταφίδα. (Μπαμπινιώτης). Παλαιότερες προτάσεις ετυμολογούν τη λέξη «

σταφυλή

» από τα «

στέμφυλα

»=πατημένες, πιεσμένες ελιές ή σταφύλια, λέξη με ινδοευρωπαϊκή ρίζα, από την οποία προέρχεται και η λέξη «

στόμφος

». Η ετυμολογική αυτή πρόταση όμως δεν είναι αρκετά πειστική και παρουσιάζει προβλήματα ερμηνείας.

Τη λέξη «σταφυλή» με την σημασία «*καρπός της αμπέλου, τσαμπί*» βρίσκουμε ήδη στον Όμηρο και σε πολλούς μεταγενέστερους συγγραφείς (Πλάτων, Θεόφραστος). Η ίδια λέξη χρησιμοποιήθηκε από τον Αριστοτέλη, τον Ιπποκράτη και άλλους στην ανατομία για να δηλώσει τη μικρή σαρκώδη προεξοχή που βρίσκεται στο βάθος του στόματος, στον φάρυγγα., ενώ *σταφύλη*
ονομαζόταν η μολύβδινη άκρη του νήματος της στάθμης.

Στη Νέα Ελληνική για να δηλώσουμε τον καρπό της αμπέλου χρησιμοποιούμε αποκλειστικά τη λέξη *σταφύλι*, ενώ η *σταφυλή* υπάρχει μόνο ως ανατομικός όρος. Πλήθος λαϊκές παραδόσεις, παροιμίες, αινίγματα και τραγούδια υμνούν το σταφύλι στη νεοελληνική παράδοση. Χαρακτηριστικά είναι τα αινίγματα:

-Από στραβόκομπο κλαδί, κρέμεται χρυσό φλουρί,
-Το κρέας του δροσίζει, το αίμα του ζαλίζει,
- Στο δρόμο που επήαινα, συνάντησα μια πέρδικα, τα φτερά της έφαα, και το κορμί της πέταξα,

και το γνωστό από τα παλιά σχολικά βιβλία ποίημα:

«Σέ μια ρώγα από σταφύλι

έπεσαν οχτώ σπουργίτες

και τρωγόπιναν οι φίλοι.

Τσίρι - τίρι, τσιριτρό, τσιριτρί, τσιριτρό!»

Σταφύλι

Αναρτήθηκε από τον/την Βασιλειάδη Γεώργιο

Τρίτη, 20 Σεπτέμβριος 2011 22:56 - Τελευταία Ενημέρωση Τρίτη, 20 Σεπτέμβριος 2011 23:52
